

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 157/2014-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť A. Š., zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Fridrichovou, Jakubovo námestie 9, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava IV pod sp. zn. 9 C 74/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. februára 2014 doručená sťažnosť A. Š. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Fridrichovou, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 74/2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v máji 2012 podala na okresnom súde návrh na nariadenie predbežného opatrenia, o ktorom okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 9 C 74/2012 zo 4. júna 2012 (ďalej len „uznesenie zo 4. júna 2012“), ktoré však nebolo sťažovateľke riadne doručené, keďže v období od mája 2007 do 11. novembra 2012 bola sťažovateľka „bezdomovkyňou“. Sťažovateľka vo svojich podaniach informovala okresný súd, že jej doručovacia adresa je na S. v B., kde jej boli okresným súdom zásielky doručované, avšak na uvedenej adrese sa v rozhodnom čase nezdržiavala.

Proti nedoručeniu uznesenia zo 4. júna 2012 sťažovateľka podala sťažnosť predsedníčke okresného súdu v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pričom „*dostala odpoveď v podobe prázdnej floskuly...*“.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že postupom okresného súdu pri doručovaní uznesenia zo 4. júna 2012 jej bol odňatá možnosť konať pred súdom a celá situácia sa dostala do roviny denegatio iustitiae.

Podľa názoru sťažovateľky medzi napadnutým postupom okresného súdu, teda chybným doručením súdneho rozhodnutia a ňou označenými právami existuje priama príčinná súvislosť.

Sťažovateľka ďalej argumentovala, že procesné pochybenie okresného súdu z hľadiska skutkového ani právneho nevykazuje žiadnu zložitosť, pretože postup upravujúci doručovanie písomností musí byť všeobecnému súdu dostatočne známy.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví:

„1. Okresný súd Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn.: 9 C 74/2012 porušil právo A. Š., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“

2. A. Š... sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 800,- € (slovom jedentisícosemsto €), ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava IV je povinný uhradiť A. Š... trovy konania tak, ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jej právnej zástupkyne...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a konkretizovala, že postupom okresného súdu bolo porušené jej

základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, keďže v petite sťažnosti výslovne uviedla: „*Okresný súd Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn.: 9 C 74/2012 porušil právo A. Š., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov...*“

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

Zo sťažnosti, z jej príloh, ako aj z predloženého súdneho spisu vyplýva, že na základe návrhu sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia z 2. mája 2012 vo veci zdržania sa výkonu záložného práva bolo na okresnom súde vedené konanie pod sp. zn. 9 C 74/2012 proti odporcovi Všeobecnej úverovej banke, a. s. Uznesením zo 4. júna 2012 bol návrh sťažovateľky zamietnutý, pričom uznesenie nadobudlo právoplatnosť 24. júla 2012, a to na základe uplatnenia fikcie doručenia v zmysle § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), keďže sťažovateľka si písomnosť doručovanú na ňou uvedenú adresu nevyzdvihla počas jej uloženia na pošte.

Sťažovateľkinou jedinou námietkou zásadného významu, ktorou odôvodňuje porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, je procesne neprípustný postup okresného súdu, ktorý uznesenie zo 4. júna 2012 sťažovateľke dosiaľ riadne nedoručil, čím jej odňal možnosť konať pred súdom a zároveň došlo k odmietnutiu spravodlivosti (*denegatio iustitiae*). Podľa tvrdenia sťažovateľky nebola splnená jedna z podmienok uplatnenia fikcie náhradného doručenia podľa § 47 ods. 2 OSP, a to že adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, nebol zastihnutý, hoci sa

v mieste doručenia zdržuje. Podľa tvrdenia sťažovateľky v období od mája 2007 do 11. novembra 2012 nemala bydlisko, a teda sa na uvedenej adrese nezdržovala.

Zo sťažnosti, z jej príloh, ani zo súdneho spisu v tejto veci nie je sporné, že sťažovateľka sama opakovane uviedla adresu, na ktorú jej mali byť písomnosti okresným súdom doručované, a to jednak v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia z 2. mája 2012, ako aj v doplnení návrhu zo 7. mája 2012, teda v čase, keď podľa svojich tvrdení bola súčasne „bezdomovkyňou“. V oboch prípadoch uviedla ako adresu na doručenie písomností S. v B., na ktorú jej bolo uznesenie zo 4. júna 2012 okresným súdom doručované do vlastných rúk. Podľa údajov vyplývajúcich z obsahu doručenky bolo preukázané, že sťažovateľke bola predmetná písomnosť doručovaná prvýkrát poštovým doručovateľom 12. júna 2012 a z dôvodu jej nezastihnutia bolo uskutočnené opakované doručenie 13. júna 2012 po tom, ako jej bolo zanechané písomné upovedomenie. Po neúspešnom doručovaní bola zásielka 13. júna 2012 uložená na pošte a 6. júla 2012 vrátená okresnému súdu. Uvedený dátum sa súčasne v zmysle § 47 ods. 2 OSP považoval za deň doručenia.

V prípade náhradného doručovania je uvedeným ustanovením konštruovaná právna fikcia, že účinky doručenia písomností nastanú ex lege po uplynutí ustanovenej doby aj proti tomu, kto písomnosť fakticky neprevzal. Právna fikcia je právno-technický postup, pomocou ktorého sa považuje za existujúcu situácia, ktorá je zjavne v rozpore s realitou a ktorá dovoľuje, aby z nej boli vyvedené odlišné právne dôsledky než tie, ktoré by plynuli iba z konštatovania faktu. Účelom fikcie v práve je posilniť právnu istotu. Právna fikcia ako nástroj odmietnutia reality právom je nástrojom výnimočným, striktne určeným na naplnenie tohto jedného z hlavných ústavných postulátov právneho poriadku v podmienkach právneho štátu. Aby mohla právna fikcia svoj účel naplniť (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, súd nie je oprávnený naplnenie fikcie konštatovať (pozri čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa ktorého možno štátnu moc uplatňovať len v prípadoch a stanovených medziach spôsobom, ktorý ustanoví zákon; I. ÚS 187/08).

Na základe skutočností vyplývajúcich zo sťažnosti, ako aj z predloženého súdneho spisu ústavný súd konštatuje, že okresný súd zohľadňujúc princíp prezumpcie údajov na doručenke vyplývajúci z § 45 ods. 2 OSP a vychádzajúc z údajov tvrdených samotnou sťažovateľkou v podaniach, v ktorých uvádzala adresu na doručovanie písomností, prijal záver, že v danom prípade došlo k účinnému náhradnému doručeniu písomnosti sťažovateľke, ktorá v tom čase nebola právne zastúpená.

Nadväzujúc na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že nezistil priamu príčinnú súvislosť medzi postupom okresného súdu pri doručovaní uznesenia sp. zn. 9 C 74/2012 zo 4. júna 2012 a namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po predbežnom prerokovaní považoval za zjavne neopodstatnenú, a z toho dôvodu ju odmietol.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch sťažovateľky uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľka v podstate namieta, že jej nedoručením uznesenia zo 4. júna 2012 bola odňatá možnosť konať pred súdom. Chyby spojené s doručovaním písomností v súdnom konaní sú dôvodom na podanie riadneho opravného prostriedku podľa § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) OSP, a súčasne sú tiež dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. f) OSP.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2014